Poštnina plačana v gotovini

Leto XXII.

TRGOVSKI LIST

Številka 86.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za ½ leta 90 din, za ¼ leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 2. avgusta 1939

Cena posamezni številki din 1·50

Kako je s sporazumom

Vsa jugoslovanska javnost odkritosrčno želi, da bi se sporazum čim prej sklenil. Od najbolj odločilnih ljudi je tudi jugoslovanska javnost že slišala, da je **sporazum na dobri poti in da bo sklenjen mnogo pred jesenjo.** Kaj pa bo vsebina sporazuma, o tem še ni znano nič definitivnega. Zadnji »Hrvatski dnevnik« pa pove o osnovi sporazuma nekaj več in ker je sporazum tudi za gospodarsko javnost največje važnosti, objavljamo v informacijo svojih čitateljev uvodnik »Hrvatskega dnevnika«, ki se glasi:

»V dnevnem tisku se ni zadostno ocenila znana **interpelacija dr. Milana Stojadinovića** in tovarišev, kakor se tudi sploh ni razpravljalo o letakih, ki so jih izdajali neki ljudje iz okolice dr. Stojadinovića. To je vsekakor škoda, ker bi se na ta način razčistilo vprašanje, ki mora predvsem zanimati srbsko javnost. V tej interpelaciji in v teh letakih se namreč stvari predstavljajo tako, **kakor da bi bili s sporazumom o novi organizaciji države ogroženi interesi državne zajednice na splošno,** srbskega naroda pa še posebej. Ti očitki so vsekakor takšne narave, da je treba nanje odgovoriti. To bi bilo tem laže, če bi se za te trditve tudi navedle konkretne činjenice in dokazi za te trditve. Teh činjenic pa ni, očevidno zato, ker jih dejansko ni. Poskusiti pa hočemo, da navedemo one interese, ki so brez dvoma skupni ter da pokažemo, če so ti interesi v resnici ogroženi. Prav tako pa se bomo bavili tudi **s srbskimi interesi,** da vidimo, če morda tem grozi katera nevarnost.

Med **skupne interese države** spada brez dvoma **nedotakljivost državnega ozemlja.** Za to nedotakljivost se mora skrbeti zlasti dvoje ministrstev: **zunanje in ministrstvo za vojsko in mornarico.** Prvo ministrstvo se poslužuje diplomacije, dočim mora drugo skrbeti za organizacijo vojske in njeno oboroženje, da more ubraniti državne meje, če bi bila država napadena. Ker so ti **interesi skupni,** se mora tudi za nje voditi **skupna skrb.** — **Predsednik dr. Maček je,** ko se je razgovarjal in pogajal o novi organizaciji države, **priznal to činjenico in s tem že vnaprej ovrgel vsak očitek, da bi mogla biti nova organizacija na škodo skupnih interesov, t. j. države kot celote.**

Poleg teh skupnih interesov so nedvomno tudi **drugi interesi,** ki se morejo razdeliti **v dve skupini:** neki so sicer čisto posebni, a so tako važni, da se odražajo v sili državne zajednice kot celote, dočim so drugi popolnoma lokalni ter zelo malo ali celo nič ne posegajo v življenje države kot celote. Med **posebne interese,** ki jih je sicer treba prepustiti skrbi posameznih krajev, ki pa so **indirektno splošni, spada vsekakor gospodarsko in prosvetno stanje.** Od gospodarske sile zavisi med drugim **tudi davčna sila, od davčne sile pa tudi dohodki,** ki so potrebni za **varovanje in zaščito direktnih skupnih interesov, ki se kažejo v skupni zunanji politiki in skupni državni obrambi.** More se torej samo postaviti vprašanje, **kdo je bolj sposoben in bolj poklican,** da za te interese skrbi. Kakor hitro so neki interesi ugotovljeni kot direktno skupni, je s tem tudi že ugotovljeno, da so **enako važni za vse sestavne dele državne zajednice** ter da zato niti en del ne bo delal na njih škodo. Gospodarski in kulturni interesi so nasprotno samo indirektno skupni ter morajo zato te uspešno voditi tudi posamezni interesirani kraji. To delo bodo opravljali vestno, ker je tudi njim v korist, od tega pa bo imela korist tudi državna zajednica. Kar se pa tiče **strogo lokalnih vprašanj,** ki se ne tičejo širših krogov, je jasno, da se morajo ti prepustiti popolnoma lokalnim oblastem in samoupravam.

Kakor smo torej videli, ne more biti **niti govora o nevarnosti za državo kot celoto.** Pa poglejmo sedaj, kako je s **posebnimi srbskimi interesi.** Če govorimo o srbskih interesih, mislimo na interese srbskega naroda, zlasti srbskega kmeta. Gre torej za to, če bo srbski narod zaradi nove organizacije države imel kakšno škodo na gospodarskem ali kulturnem področju, če bo izgubil neke koristi ali prednosti, ki jih je dosedaj imel ali pa, če bo ostala nedotaknjena možnost njegovega gospodarskega in prosvetnega razvoja. **Jasno je,** da pri tem mislimo na razvoj na podlagi lastnih sil in lastnih sredstev, ker niti nasprotniki državne reorganizacije ne trde, da bi moral srbski narod živeti na račun drugih. V tem oziru ni bila poudarjena niti ena činjenica. Dokler pa se z nasprotne strani ne navedejo takšna dejstva, moremo po pravici smatrati, da te nevarnosti ni. Postaviti bi se moglo še vprašanje, če ne bi morda Hrvati v novi državni zajednici prišli v takšen položaj, da bi se gospodarsko in kulturno razvijali na račun Srbov, da bi torej izkoriščali srbsko gospodarsko silo v svojo korist. Pa tudi v tem oziru se niso navedli nikaki konkretni očitki, mi pa moramo priznati, da si jih sami nikakor nismo mogli zamisliti. Zato prihajamo do zaključka, **da sploh ne more biti resnega razpravljanja o kakšnem zapostavljanju Srbov.**

Če imamo vse to pred očmi in če vidimo, da nekateri kljub temu nastopajo proti potrebnim reformam, prihajamo do zaključka, da **mora tu odločevati neki drug vzrok.** Biti mora neka druga nevarnost, ki pa se more nanašati samo na nelegitimne zahteve, ki nimajo moralne pravice do zaščite. More iti za hegemonistične težnje ali za interese posameznikov, ki hočejo ohraniti svoj privilegirani položaj. Če pa bi bilo res tako, potem je tudi takoj jasno, da Hrvati ne morejo iti na roko takim željam in da srbski narod zaradi teh teženj ne more nastopiti proti predlaganim spremembam, s katerimi bi se rešilo hrvatsko vprašanje.«

Še o rentabilnosti naših železnic

Ne gre za lokalne koristi, temveč za dobro gospodarjenje

Beograjska »Nezavisna Tribuna« je v svoji zadnji številki reagirala na izvajanja inž. Stanislava Rogliča o izpopolnitvi naših železnic. V svojem članku ne ugovarja ugotovitvam inž. Rogliča, da so železnice v Sloveniji najbolj rentabilne in navaja tudi nekatere teh ugotovitev, tako n. pr., da je Slovenija glede tovornega prometa v Evropi na šestem mestu, beograjska železniška direkcija pa šele na 23., da pride v Sloveniji na 1 km proge 11.000 potnikov, v beograjski direkciji pa le 3.900 in da znašajo zato dohodki železnice na 1 km v ljubljanski direkciji 350.000 din, v beograjski pa samo 148.000 din. Tem ugotovitvam, kakor povedano, beograjska revija ne ugovarja, pač pa logičnemu zaključku iz teh ugotovitev, da bi se morale nove železniške proge delati predvsem tam, kjer so rentabilne, v za železnico pasivnih krajih pa le do neke določene meje.

»Nezavisna Tribuna« pravi, da je tu inž. Roglič pozabil na nekatere zelo važne momente. Predvsem niso železnice le komercialno podjetje, temveč imajo tudi važen gospodarski, socialni, kulturno-politični in drž. obrambni značaj. Zato ne more samo vprašanje rentabilnosti odločati. Nadalje opozarja člankar »N. T.«, da slovenski industrialci prav dobro vedo, da jim železnice v Sloveniji ne morejo dosti koristiti, če ne bi imeli možnosti, da prodajo svoje izdelke tudi v druge pokrajine, kjer je konsum največji. Člankar postavlja v zvezi s tem še vprašanje, kako bi si Slovenija mogla nabavljati cenena živila, če ne bi bilo v južnih in vzhodnih krajih železnic. Samo Jugoslavija kot enotno gospodarsko središče daje Sloveniji možnost gospodarskega napredka. Če pa je to res, nadaljuje člankar, potem se morajo železnice zidati v onih krajih, v katerih jih manjka, kar pa naj za Slovenijo baje ne velja. Baš zaradi teh novih prog bodo tudi »pasivni« kraji mogli razviti svoje gospodarstvo in tako sčasoma zagotoviti rentabilnost teh novih prog.

Člankar pravi na podlagi vsega tega, da je lokalni patriotizem sicer lepa stvar, a nevaren, če gre predaleč. Ravno Slovenci pa da nimajo vzroka, da bi se pritoževali. Njih gospodarstvo je najbolj razvito in v rokah samih Slovencev. Slovenija pa da ima tudi koristi od napredka drugih pokrajin. In zato je tudi v interesu Slovenije, da se zgrade tudi v drugih revnih pokrajinah nove železnice.

Člankarja »N. T.« moramo predvsem opozoriti, da pri razpravi o rentabilnosti naših železnic sploh ne gre za neke čisto lokalne interese, temveč za **načelo dobrega gospodarjenja,** ki naj se uveljavi tudi pri državnih železnicah. To je bila osnovna misel Rogličevih izvajanj in na to misel bi moral odgovoriti člankar, če bi hotel objektivno odgovoriti.

Kajti razmere pri naših železnicah so takšne, da jim denarja primanjkuje na vsej črti in da **zaradi pomanjkanja denarja ni niti več zagotovljeno redno obratovanje železnic.** Tako vozijo naši vlaki zaradi slabih prog mnogo prepočasi, ves vagonski park je treba obnoviti, ker so vagoni neudobni in zastareli, železniško osebje je plačano tako slabo, posebno pa še v nekaterih direkcijah (in med temi je ljubljanska na prvem mestu) tako maloštevilno, da je prezaposleno, da že zaradi tega trpi železniška služba. Naše železnice trpe torej takšno pomanjkanje denarja — in to kljub visokim tarifam —, da ne morejo zadostiti niti svojim rednim obratnim dolžnostim. Za naše železnice je zato **kardinalno vprašanje, kako povečati svoje dohodke** in šele za tem vprašanjem pridejo vsa druga vprašanja.

Logičen zaključek te osnovne konstatacije pa je, da naše železnice smejo zidati nove proge le, **če je njih rentabilnost zagotovljena,** ker bo sicer njih **finančna zadrega še večja.** Če se hočejo kljub temu zidati nove železnice, potem se smejo te zidati le s pomočjo izrednih dohodkov ali državnih posojil, ne pa iz tekočih dohodkov železnic, kakor se to dela doslej. Kajti če se to načelo ne upošteva, morajo postati deficitne še one proge, ki so bile dosedaj aktivne. Poleg tega pa se zapravlja in uničuje v železnice investirani kapital, če se proge ne vzdržujejo tako, kakor bi se morale.

Prav nikak lokalni patriotizem ni zato, če se zahteva rentabilnost tudi novih železniških prog, temveč le zahteva, da tudi železnice dobro gospodarijo.

Druga je seveda stvar, če bi bile naše železnice aktivne in če bi imele velike presežke. V tem primeru bi mogle železnice tudi delati nove proge in tudi nerentabilne. Kajti res ni treba, da bi delale železnice čiste dobičke. Še manj pa je seveda treba, da bi delale vedno večje izgube, ker morajo te spraviti železnice polagoma v katastrofo.

To je jedro vsega vprašanja, o tem jedru pa člankar »N. T.« sploh ni hotel razpravljati, ker je pač čutil, da so stvarni argumenti premočno proti njemu. Zato skuša spraviti vso debato na stranski tir, zato razpravlja o lokalnem patriotizmu, ki ga pa seveda imajo po njegovem mnenju samo Slovenci. Vsi argumenti, ki jih pri tem navaja, pa se morejo z uspehom uporabiti tudi proti njemu in njegovemu silno razvitemu lokalnemu patriotizmu, zaradi katerega tudi nastopa proti slovenskim zahtevam. Ali ima morda samo Slovenija koristi od napredka drugih pokrajin, ali ne profitirajo tudi te od napredka Slovenije? Ali člankar »N. T.« morda ne ve, da plačuje Slovenija mnogo več davkov, kakor pa bi jih morala po številu svojega prebivalstva? Napredek Slovenije pomeni prav gotovo zvišanje državnih dohodkov, nikdar pa se v enakem razmerju ne povečajo državni dohodki, če napreduje katera druga pokrajina!

Smešno je govoriti, da more dobiti Slovenija cenena živila iz juga in vzhoda le, če so tam železnice. Predvsem moramo naglasiti, da mora danes Slovenija kljub vsem železniškim zvezam plačevati iz teh krajev žito nad svetovno pariteto in da bi mogla dobiti živila iz tujine mnogo ceneje.

Tudi glede potreb Slovenije po novih železnicah nima člankar pravega pojma. Če bi bilo pri nas vse tako, kakor bi moglo in moralo biti, bi se morala v tistem hipu, ko je bila Slovenija z rapallsko pogodbo odtrgana od morja, začeti delati nova železniška zveza Slovenije z morjem. Niti ena proga v državi ni tako potrebna ko ta. A vendar se ni zgradila.

Še enkrat ponavljamo: Ne iz lokalnega egoizma, temveč iz edino pravilnega gospodarskega načela zahteva Slovenija, da se tudi pri naših železnicah dobro gospodari, da bodo mogle te napredovati in da bo že enkrat železniško osebje vsaj malo bolje plačano. Kdor pravilnosti te zahteve ne uvidi, ni objektiven ali pa mu celo manjka dobre volje. Drugačna konstatacija po vsej sili povedanih razlogov o nujnosti rentabilnosti naših železnic res ni mogoča!

Revija slovanske folklore

Festival slovenskih narodnih običajev v okrilju letošnjega VIII. Mariborskega tedna v soboto dne 5. avgusta popoldne in v nedeljo 6. dopoldne bo, sodeč po dosedanjih pripravah, dogodek, kakršnega Slovenija še ni doživela. Poleg doslej že napovedanih 9 skupin iz bivše Kranjske in Spodnje Štajerske se obeta še **10 iz Istre.** Festival vzbuja po vsej Sloveniji in Jugoslaviji tako veliko zanimanje, da se pripravljajo celo **že posebni vlaki,** ki bodo pripeljali obiskovalce iz najrazličnejših krajev. Za obisk festivala je dovolilo prometno ministrstvo še posebej četrtinsko vožnjo na naših železnicah, veljavno za prihod v Maribor od 4. do 6. avgusta, za odhod iz Maribora pa od 5. do 7. avgusta. Dne 2. in 3. avgusta bo predaval o slovenskih narodnih običajih po ljubljanskem radiu glavni voditelj festivala, ravnatelj folkloističnega instituta Glasbene Matice v Ljubljani, g. **France Marolt.** Dne 5. avgusta pa bo prenašal prireditev festivala ljubljanski radio v celoti.

Objave Mariborskega tedna

Tekmovanje jadralnih letal bo posebna prireditev letošnjega VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta. To tekmovanje bo pokazalo vse rezultate dosedanjih naporov tega našega mladega športa.

Komično gledališče bo čisto nova atrakcija letošnjega VIII. Mariborskega tedna. Nameščeno bo na razstavišču in odprto ves čas od 5. do 13. avgusta. Vprizarjalo bo krajše komedije, burke in skeče na popolnoma svojevrsten način. Prav tako bo pa tudi zanimivost prve vrste razstava sodobnih karikatur, večinoma političnih.

Dela za veliko tekstilno razstavo, ki bo nameščena v veliki unionski dvorani in predstavljala med razstavami letošnjega VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta največjo zanimivost, so že v polnem teku. Pokazala bo vse izdelke mariborske in okoliške tekstilne industrije, ki je ena najmočnejših v Jugoslaviji.

Vesti o jugoslovanskem posojilu v Angliji

V zadnjih dneh so bile v evropskem tisku objavljene vesti, da bo dobila Jugoslavija v Angliji blagovni kredit v višini 3 do 4 milijonov funtov. Po teh vesteh bi spadalo to posojilo v okvir onih 60 milijonov funtov, ki jih je Anglija rezervirala za izvozne kredite iz političnih namenov. Z ozirom na te vesti poroča »Jugoslovanski Kurir«, da si Jugoslavija ne želi **ne kreditov v gotovini in ne v blagu,** če bi se zaradi tega morala količkaj spremeniti njena zunanja politika. Poleg tega pa noče Jugoslavija sprejeti nobenega posojila, če ne bi bila vrnitev posojila zagotovljena s tem, da bi se plačala z izvozom jugoslovanskega blaga. Jugoslavija je pripravljena sprejeti blagovne kredite samo na tej podlagi, da daje tudi ona za blagovne kredite blago.

Vse te vesti v evropskem tisku so najbrž nastale zaradi neinformiranosti listov. Jugoslaviji se namreč ponujajo blagovni krediti za naše železnice, rečni promet, postavitev tvornice za celulozo, graditev novih železnic, pristanišč in za razna melioracijska dela. Vse te ponudbe pa so bile storjene že prej, nekatere pa so bile tudi že odklonjene. Zato niso imeli listi prav **nobene podlage** za trditev, da bi Jugoslavija že bila vključena v sistem angleških tako imenovanih izvoznih kreditov.

Prva uradna cenitev letošnje žetve

Kmetijsko ministrstvo je objavilo prvo ocenitev letošnje žetve. Poročilo ministrstva sloni na podatkih, ki so jih dala sreska načelstva. (Ali so ta v resnici zanesljiva? Vpraš. ured.) Kmetijsko ministrstvo bo v kratkem objavilo drugo cenitev na podlagi podatkov iz občin, definitivni podatki pa bodo objavljeni, ko bo ves zbrani material urejen. Po podatkih sreskih načelstev je znašala letošnja žetev:

banovina	cenitev l. 1939. v milj.	dejanski donos l. 1938. v met. stot.
vardarska	2'59	2'26
vrbaska	1'30	1'07
dravska	0'74	0'73
drinska	2'60	2'52
donavska	12'86	15'81
zetska	0'68	0'35
moravska	2'71	2'52
primorska	0'45	0'35
savska	4'20	4'39
Beograd in okol.	0'05	0'07
vsa država	28'23	30'29

S pšenico je bilo letos posejano okoli 74.000 ha več ko lani. Iz objavljenih podatkov pa se vidi, da je letošnja žetev znatno slabša, zlasti v rodovitnih pokrajinah, boljša pa v goratih.

Tako slab rezultat je predvsem posledica deževnega vremena.

Novi obrazci za plačilne sezname nemške obračunske blagajne

Narodna banka je izdala naslednjo okrožnico:

S 1. avgustom se bo vplačevalo na dinarski račun nemške obračunske blagajne v Berlinu na ta način, da se bodo izdajali nalogi za izplačila na novih obrazcih, ki jih bodo vsi pooblaščeni zavodi dobivali od pristojnih podružnic Narodne banke. Pri tej priliki se dajejo naslednja navodila in pojasnila:

1. Obrazci za vplačila (št. 305 b) sestoje iz 4 listov, od katerih se morajo listi pod št. 1, 2, 3 poslati Narodni banki, 4. izvod pa obdrži pooblaščeni zavod za sebe.

2. Vsi podatki na obrazcih se morajo napisati s strojem.

3. Naslovi in firme v Nemčiji se morajo napisati čisto in jasno ter navesti tudi njen naslov.

4. Zlasti se opozarjajo vsi na stolpec »Uvoženo blago« (vrsta in količine blaga), da mora biti natančno označena vrsta in količina blaga, v kolikor se vplačilo ne nanaša na blago, potem se mora tudi navesti razlog, zakaj se plačuje blago. Cena novih obrazcev je po 25 din in vsebujejo 50 izplačilnih nalogov.

Rezultat ljudskega štetja v Nemčiji

Objavljeni so bili prvi rezultati nemškega ljudskega štetja z dne 17. maja 1939. Vse prebivalstvo Velike Nemčije šteje 79'73 milijona ljudi, s češko-moravskim protektoratom pa 86'5 milijona. Po številu prebivalstva je Nemčija v Evropi za Rusijo druga država. (Evropska Rusija ima 135, Anglija 47, Italija 44, Francija 42 in Poljska 35 milijonov ljudi.) Če se ne štejejo kolonije, potem je Nemčija na 4. mestu (za Kitajsko 437, Rusijo 171, U. S. A. s 129 milijoni ljudi). Če se pa štejejo tudi kolonije in dominioni, je na 1. mestu Vel. Britanija s 525 milijoni ljudi, nato slede Kitajska, Sov. Rusija, U. S. A., Francija, Japonska in na 7. mestu Nemčija. — Poročilo pravi, da je na vsem svetu okoli 100 milijonov Nemcev, kar pa je malo optimistično. V nemških velemestih z nad 100.000 prebivalci živi 23'5 milijona ljudi ali 30%. Vseh velemest z nad 100.000 prebivalci je 61, na novo so dosegla nad 100.000 prebivalcev mesta: Bonn, Dessau, Freiburg, Potsdam, Rostock in Wilhelmshaven. Berlin ima 4'3, Dunaj 1'9, Hamburg 1'68 milijona ljudi. Nad pol milijona imajo: München (v stotisočih) 8'2, Köln 7'6, Leipzig 7, Essen 6'5, Dresden 6'2, Breslau 6'1, Frankfurt 5'4, Dortmund 5'3 in Düsseldorf 5'3 stotisoč prebivalcev.

Svetovne zaloge nafte

Nafta postaja najvažnejša surovina

Izmed surovin, ki bodo vedno bolj odločale v bodočih vojnah, je nedvomno najvažnejša nafta. Že v zadnji vojni se je zaradi naglega razvoja letalstva in splošne motorizacije vojske zelo dvignil pomen tekočega goriva. Nafta je važna ne samo za bojna marveč tudi za prevozna sredstva. Zato se splošno smatra, da bo oskrba z nafto tudi v prvi bližnji vojni glavni problem za tiste države, ki morajo to gorivo uvažati. To so predvsem države trikotnika, in če vzamemo samo Evropo, zadeva to vprašanje Nemčijo in Italijo.

Čeprav se zdi na prvi pogled rešitev tega vprašanja mogoča s pravočasno zagotovitvijo velikih rezerv, je vendar v praksi prav nakopičenje zadostnih zalog za količkaj dolgo vojno nemogoče. Že naprava velikih tankov je zelo draga, večja skladišča so tudi preveč izpostavljena letalskim napadom in zato nezanesljiva. Končno je tudi hlapljivost tekočih goriv tako znatna, da na daljše dobe niso shranljiva. Zaradi teh težkoč se sklepa, da zdaj sploh nobena država nima tolikih zalog tekočega goriva, da bi zadostovale za pol leta mirovne porabe ali tri mesece moderne vojne. Italija in Nemčija nimata niti polovico tolikih zalog, ker jima manjkajo za nabavo potrebne devize. Odvisni bi bili torej od rednega dovoza.

Proizvodnja in poraba goriva

Za Nemčijo skupaj z novimi ozemlji se računa sedanja letna poraba nafte na 8'2 milijona ton. Domača proizvodnja nafte pa daje samo 0'6 milijona. Nemčija je zato začela izdelovati bencin iz premoga in cenijo doslej to proizvodnjo že na 3 milijone ton. Sintetično pridelavo bencina, strojnih olj, maže in drugih olj iz premoga uvajajo tudi drugod, stroški so pa tako ogromni, da se splačajo morda samo v avtarkičnih državah. In res se Nemčija trudi na vso moč, da bi proizvodnjo dvignila do dejanske porabe, a doslej še ni gotovo, če bi mogla v dveh letih za dvakrat povečati produkcijo, torej na 6 milijonov. Ker bi se v vojni poraba nafte dvignila v Nemčiji najmanj na 15 do 20 milijonov ton, bi torej manjkalo vsako leto do 14 milijonov. Za 1 milijon ton bi se mogla kriti poraba še z madžarsko nafto, če bi se to doseglo.

Redno dobavo potrebnih količin nafte bi mogle po kopnem pomeniti za to državo samo velike romunske in ruske zaloge. Romunija pridobiva še vedno do 6'6 milijona ton nafte na leto. Od tega pa se porabi doma ena tretjina. Zasesti bi bilo treba to državo, če bi se hotela zagotoviti redna dobava. Ti računi so že precej težji in za obnovo ali gradnjo črpalnih naprav se potrebuje precej časa. V skrajnem primeru bi mogli dati ti vrelci morda še do 15 milijonov ton nafte na leto.

Če tudi romunske zaloge ne bi zadostovale, bi ostala še dobava nafte iz ruskih vrelcev in je bilo že leta 1936. slišati o takem načrtu. Po naglem udarcu v to smer bi bila Rusija tudi sicer vojaško ohromljena. Na jugu Rusije je 90% vseh njenih naftnih vrelcev. Rusija potrebuje 10 milijonov ton v mirnem času. Celotna proizvodnja nafte v Sovjetski Rusiji je znašala lani 22 milijonov ton (pred Venecuelo s 17 milijoni). Zavarovanje Dardanel za prehod angleškega in francoskega brodovja bo s tem v zvezi skoraj odločilno vplivalo na bodoči razvoj.

Še slabše je poskrbljeno za potrebno dobavo nafte Italiji. Njena letna poraba nafte se ceni na 1,850.000, v vojnem času najmanj na 4 milijone ton. Do 5% te količine bi mogla dajati Albanija. Vse ostalo je treba dovažati iz zelo daljnih krajev. Izjema bi bila dobava iz Egipta, kjer se iz komaj odkritih vrelcev že pridobiva 50.000 ton in bi se moglo pridobivati z večjim trudom morda precej več. Ta ležišča nafte so pri mestecu Ras Gharib. Tudi s tem v zvezi so bila objavljena razna ugibanja o bližnjih vojnih dogodkih in načrtih Italije, čeprav bi egiptsko gorivo še ne krilo potreb motorizirane vojske.

Glede Španije pa se je treba ravnati popolnoma po angleških računih, ker je ta država brez lastnih zalog nafte in mora zato vse potrebne množine uvažati po dolgih morskih poteh. Pomanjkanje nafte na španskem ozemlju onemogoča tudi najavljeno ustanovitev modernih letalskih oporišč, ker brez redne oskrbe z nafto ne bi mogla delovati.

Tudi previsoki davki krivi bega iz dežele

Kaj treba plačati pri prevzemu posestva

V vseh državah si prizadevajo, da bi ustavili beg iz dežele, ki povzroča ne le padec kmetske proizvodnje, temveč izpodjeda tudi silo naroda. Ni pa mogoče ustaviti bega iz dežele le z lepimi besedami, s predavanji in članki, temveč odpraviti je treba razloge, zaradi katerih ljudje beže iz dežele. In takih vzrokov je mnogo, med njimi pa ne na zadnjem mestu tudi visoki davki in pristojbine, ki jih mora plačevati kmetski sin ob prevzemu posestva. Ti davki in pristojbine so tako visoke, da skoraj neizogibno prisilijo kmetskega sina v dolgove, iz katerih pa se danes pri nizki ceni kmetskih pridelkov skoraj ne more rešiti. Že celo pa postajajo te pristojbine neznosne, če je posestvo že nekaj zadolženo ali če mora prevzemnik izplačati sodediče. Ni čuda, če marsikateri kmetski človek raje vse skupaj proda, kakor pa da bi prevzel dediščino, saj je skoraj izključeno, da bi mogel poravnati vse svoje obveznosti.

Kako visoke so pristojbine in davki, ki jih mora plačati prevzemnik posestva, o tem je objavil zadnji »Orač« zelo zanimiv primer. »Orač« piše:

Na posestvu v Slovenskih goricah, ki meri 35 oralov, je gospodarila mati-vdova. Po njeni nagli smrti prevzame posestvo sin, absolvent kmetijske šole. Posestvo je bilo ocenjeno s pritiklinami vred na 225.000 din, kar se je razdelilo na 5 otrok, in sicer: 36.000 din, 27.000 din, 40.000 din, 60.000 din in 62.000 din. (Prvi so dobili zato manj, ker so priznali, da so že nekaj dobili za časa, ko je mati živela in so se ženili.) Pri prevzemu je sin prevzemnik plačal tole:

	din
1% državne prenosnine od din 225.000	2.250
1% banovinske doklade od din 225.000	2.250
Pristojbine na dediščino sodedičem:	
2% od 36.000 din . . .	720
2% od 27.000 din . . .	540
2% od 40.000 din . . .	800
2'5% od 60.000 din . . .	1.500
2'5% od 62.000 din . . .	1.550
20% banovinskih doklad od pristojbin na dediščino torej od 5.110 din	1.022
0'1% pavšalne takse za zapuščinsko razpravo od 225.000 din	225
Pristojbina sodnega komisarja	2.910
50% povišek komisarja .	1.455
Skupno stroškov prevzema	15.212
Sodedičem je izplačal skupno	163.000
Na dan prevzema je imel plačati skupno	**178.212**

Sodediči so bili uvidevni in niso zahtevali takojšnjega plačila, dočim so se morali stroški prevzema plačati takoj. Ni čuda, da se skoraj vsak boji prevzeti posestvo, kajti že prvo uro je v dolgovih. Da bi pa toliko priženil, da bi vse izplačal, je skoraj nemogoče.«

Tu imamo prav konkreten primer, zakaj nastaja beg iz dežele in zakaj tudi najmarljivejši kmetovalec ne more priti na zeleno travo. Čudimo se le, da se kljub stalnemu besedičenju naših politikov o svojem delu za kmeta, še ni nihče spomnil, da bi rešil kmetovalca pred temi pretiranimi bremeni že takoj ob prevzemu posestva. Pa pri nas se mnogo govori, zato pa manj dela.

Politične vesti

Kralj Karol se bo na povratku iz Grčije znova sestal s predsednikom turške republike. Na tem sestanku se bo govorilo **o posredovanju Turčije med Romunijo in Sovjetsko Rusijo ter o sklicanju Balkanske zveze,** ki naj bi razpravljala o vstopu Bolgarske v zvezo.

V polno zasedeni spodnji zbornici se je začela v ponedeljek **debata o angleški zunanji politiki.** Kot prvi je govoril zastopnik opozicionalne **liberalne** stranke **Archibald Sinclair,** ki je najprej poudaril, da podpiše zadnji govor zun. ministra Halifaxa vsa Anglija. Nato je zahteval, da se **Anglija upre vsakemu napadu** in naj pride ta od katere koli strani. Oborožitev je prvo sredstvo proti napadu, drugo pa je združitev vseh miroljubnih držav v eni fronti. Želi, da se **pogajanja z Rusijo čimbolj pospešijo** in da odpotuje v Moskvo eden najbolj uglednih članov vlade, ker bi se s tem uspeh pogajanj olajšal. Opozarja, da je že sedaj zbranih **v Gdansku 60.000 vojakov.** Zahteva, da Anglija še nadalje podpira **Kitajsko.** Končno je naglasil, da je vstop k fronti miroljubnih držav vedno vsem odprt, tudi Nemčiji in Italiji.

Za njim je govoril zastopnik delavske stranke Dorten, ki je zlasti grajal omahljivo politiko Anglije pri pogajanjih z Rusijo. Upa, da bodo vojaški strokovnjaki, ki odpotujejo v Moskvo, pokazali več praktičnega razumevanja kakor pa diplomati. Pridružuje se zahtevi Sinclaira, da odpotuje v Moskvo zunanji minister Halifax.

Nato je ob največji pozornosti povzel besedo ministrski predsednik Chamberlain. Izjavil je, da bodo **še ta teden odpotovali v Moskvo francoski in britanski vojaški strokovnjaki.** Angleško delegacijo strokovnjakov bo vodil letalski general Burnet, v delegaciji pa bodo zastopniki generalnih štabov pehote, mornarice in letalstva. Pri moskovskih pogajanjih dosedaj ni prišlo do soglasja samo **glede indirektnega napada.** Vse tri države se sicer zavedajo, da more biti indirektni napad prav tako nevaren kakor direktni. Ni pa še dosežena soglasna formula, kako naj bi se indirekten napad definiral. Čeprav pa politični sporazum še ni popolnoma dosežen, je vendar Anglija pristala — in prav tako tudi Francija —, **da se že začno vojaška pogajanja,** ker morejo ta pospešiti sklenitev sporazuma. Chamberlain je posebej poudaril, da je nekaj izrednega, da se bodo vojaška pogajanja začela, čeprav še ni gotov političen sporazum.

Politična napetost se je v zadnjem času še povečala, je nadaljeval Chamberlain. **Anglija popolnoma zaupa poljski vladi,** ki je pokazala občudovanja vredno hladnokrvnost. Glede **dogodkov na Daljnem vzhodu** je dejal Chamberlain, da Anglija nikakor ne more spremeniti svoje politike na Kitajskem. Anglija ne more priznati Japonski pravic vojskujoče se države, temveč je priznala samo dejansko stanje. Če se protiangleške demonstracije in napadi na angleške interese ne bodo nehali, bo Anglija prisiljena poseči po drugih sredstvih. **Težko je danes reči, kako se bo politični položaj razpletel. Če pa pride do vojne,** potem bo pač vseeno, kdo bo zmagal, ker bosta tako zmagovalec ko premaganec pahnjena v največjo bedo. Ta resnica bi morala biti vladarjem vedno pred očmi in ta resnica naj prepreči vojno. Glede **odpovedi trgovinske pogodbe z Japonsko** je dejal Chamberlain, da angleška vlada to vprašanje skrbno proučuje, da pa se mora o tem vprašanju posvetovati še z dominioni.

Francoski in angleški listi skoraj brez izjeme pozdravljajo Chamberlainov govor, zlasti pa poudarjajo važnost njegove napovedi o odhodu francoskih in angleških vojaških misij v Moskvo. Listi poudarjajo, da tudi najboljše pogodbe nič ne zaležejo, če niso podprte s primernimi vojaškimi pripravami. Odhod vojaških misij v Moskvo daje zato bližnji pogodbi med Francijo, Anglijo in Moskvo pravo veljavo.

Nemški in italijanski listi so sprejeli Chamberlainov govor neugodno ter pravijo, da je hotel Chamberlain s svojim govorom le prikriti svojo obkoljevalno politiko proti totalitarnim državam. Nemški listi še zlasti zamerjajo Chamberlainu, da je branil poljsko stališče. Z vso odločnostjo izjavljajo, da bo **kljub temu Gdansk postal nemški,** ker je Gdansk nemško mesto.

Angleški veleposlanik v Berlinu Henderson se je v Bayreuthu sestal s Hitlerjem ter imel z njim dolg razgovor. Posebno pozornost je vzbudilo to, da se je sestal s Hitlerjem brez posredovanja zun. ministra Ribbentropa. Zatrjuje se, da je Henderson sporočil Hitlerju nove predloge Chamberlaina.

V londonskih krogih se sporoča, da sta sklenila Hitler in Ribbentrop novo akcijo proti Slovaški. Ker da je njeno gospodarsko in zlasti finančno stanje nevzdržno, naj bi vso Slovaško zasedla Madžarska, ki bi se s tem čisto pridobila za Nemčijo.

Iz Španije prihajajo vesti o velikih nesoglasjih v vladnih vrstah. Ker je uvedena zelo stroga cenzura in ker ni že dva dni mogoče dobiti telefonskih zvez s španskimi mesti, so vse vesti precej pomanjkljive. Zatrjuje pa se, da so na konferenci generalov v Burgosu generali zahtevali odstop notranjega ministra Sunerja. Govori se tudi o uporu garnizije v Bilbau. Vendar so vladne čete upor zadušile.

Verski pouk v španskih šolah je z dekretom prosvetnega ministra zopet obnovljen.

Denarstvo

Uradni tečaji za mesec avgust 1939.

Minister za finance je predpisal za mesec avgust naslednje uradne tečaje:

1 napoleondor . .	din	305·—
1 zlata turška lira .	„	346·50
1 angleški funt . .	„	258·—
1 ameriški dolar .	„	54·30
1 kanadski dolar .	„	54·50
1 nemška marka .	„	14·30
1 zlot	„	8·30
1 belga	„	9·40
1 pengö	„	8·60
1 braziljski milreis .	„	2·85
1 egiptovski funt .	„	260·—
1 palestinski funt .	„	256·—
1 urugvajski pezos .	„	18·70
1 argentinski pezos .	„	12·50
1 čilski pezos . . .	„	1·25
1 turška papir. lira	„	34·—
100 francoskih frank.	„	146·—
100 švicarskih frankov	„	1242·—
100 italijanskih lir . .	„	228·80
100 nizozemskih gold.	„	2930·—
100 bolgarskih levov .	„	46·—
100 romunskih lejev .	„	30·—
100 danskih kron . .	„	1120·—
100 švedskih kron . .	„	1306·—
100 norveških kron .	„	1272·—
100 pezet	„	200·—
100 drahem	„	40·—
100 češkoslov. kron .	„	150·—
100 finskih mark . .	„	108·—
100 letonskih lat . .	„	740·—
100 iran. (perz.) rialov	„	100·—

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prim.«).

*

Na beograjski borzi so bili zabeleženi dne 1. avgusta naslednji tečaji vrednostnih papirjev: vojna škoda 466—468, 4% severne agrarne obveznice 59·50—60·50, 4 odstotne agrarne 61·50—62·50, 6% dalmatinske 83·50—84·—, 6% begluške po 86·75 do 87·50, 7 % stabilizacijsko 100·50, 7% investicijsko 100—101, 7% Seligman 101, 7% Blair 94·50, 8 % Blair 100·75—101·—. Delnice PAB so bile po 210, Narodne banke pa po 7500 din.

Hranilne vloge v italijanskih hranilnicah so se zvišale od 47.520 milijonov lir na koncu leta 1938. na 47.936 milijonov lir na koncu marca 1939.

Pred kratkim smo poročali, da se je Amsterdamska banka fuzionirala z Rotterdamsko banko. Kakor poročajo listi, se je Amsterdamska banka skoraj morala fuzionirati, ker je imela velike izgube zaradi prelahkomiselnih posojil, ki jih je mnogim dovolila. Samo pri enem trgovcu z diamanti je izgubila nad 6 milijonov holandskih goldinarjev.

Ameriško-švicarska banka je odprla v Švici novo podružnico, in sicer v Baslu. Otvoritev nove podružnice smatrajo kot dokaz, da evropski kapital še nadalje beži v Ameriko. Cenijo, da ima Švica za več ko 490 milijonov dolarjev ameriških vrednostnih papirjev.

Vrhovni svet sovjetov je sklenil, da razpiše 4% **notranje posojilo** v višini 6 milijard rubljev, ki se bo porabilo za izpopolnitev oboroževanja in za pospešitev gospodarske petletke.

Zunanja trgovina

Devizna potrdila za izvoz ovsa in ječmena smejo izdajati v bodoče pooblaščeni zavodi le proti predhodnemu dovoljenju devizne direkcije Narodne banke.

Kos in srpov smo lani uvozili za več ko 3 milijone din, izvozili pa za 164.000 din. Mogli bi z domačo proizvodnjo kriti celotno našo potrebo na kosah in srpih.

Načelnik pomorskega oddelka bolgarskega prometnega ministrstva je izjavil novinarjem, da je bolgarska vlada izdelala **petletko za povečanje bolgarske trgovinske mornarice.** V ta namen bo izdala eno milijardo levov oz. 200 do 300 milijonov na leto.

Romunska vlada je dala kmetijskemu ministru na razpolago eno milijardo lejev za nakup raznih kmetijskih strojev. Ti stroji se bodo nabavili pri podjetjih, ki bodo dala najbolj ugodne ponudbe. Ali je to res še treba posebej omenjati?

Romunija bo po novi trgovinski pogodbi izvozila v Nemčijo 1500 vagonov vina, ki ga pa mora prilagoditi zahtevam nemškega trga.

Madžarsko-romunski gospodarski odbor je začel zasedati v Sinaji. Na tem zasedanju se bo med drugim razpravljalo tudi o kontingentih za les in petrolej, o določitvi obračunskega tečaja med lejem in pengom, o likvidaciji zamrzlih romunskih terjatev, o plačilnem vprašanju ter o bodoči zamenjavi blaga ter o tekočih prometnih vprašanjih.

Župan v Bukarešti je izdal novo odredbo o pobijanju draginje, zlasti živil. Dobiček trgovcev sme v bodoče znašati 10% za grosiste, 20% pa za male trgovce. Izjemoma se smejo cene tudi zvišati.

Med zastopniki Nemčije, Anglije, Belgije in Italije je bil sklenjen kartel o razdelitvi trga za lesno volno ter o njeni proizvodnji.

Poljaki so zagrozili, da bodo ustavili ves izvoz in uvoz skozi Gdansk, če bi se v mestu še nadalje ponavljale protipoljske demonstracije. Ker je Gdansk nastopil s podobno grožnjo, bo najbrže izbruhnila gospodarska vojna med Poljsko in Gdanskom.

V Londonu se je ustanovil odbor industrijcev, ki bo pospeševal preselitev čeških industrij na Angleško. Zlasti naj bi se preselile v Anglijo tovarne za steklo, porcelan, galanterijo in igrače.

V Češko-moravskem protektoratu je izšel odlok, s katerim se prepoveduje vsako zvišanje cen. Vse cene se morajo prilagoditi cenam, ki so veljale 20. junija 1939.

Francoski izvoz jekla je bil zadnja dva meseca močnejši kakor pred enim letom. V I. letošnjem polletju je izvozila Francija 698.600 ton jekla, lani pa samo 587.000 ton.

Anglija namerava nakupiti velike količine pšenice v Kanadi. Govori se, da bo nakupila Anglija 50 milijonov bušljev. Pšenica bi se shranila v kanadskih silosih ter bi služila kot rezerva Anglije za primer vojne.

V zvezi z odpovedjo trgovinske ameriške pogodbe z Japonsko se navajajo tudi podatki o trgovini obeh držav. Japonska je **uvozila** leta 1938. iz Združenih držav Severne Amerike za 915,400.000 jen, dočim je izvozila v Združene države blaga samo za 425,100.000 jen. Združene države so bile na prvem mestu v japonskem uvozu in na drugem mestu v japonskem izvozu. Trgovinska bilanca je bila za Združene države stalno aktivna. Toda važnejše je v sedanjem trenutku to, da je Japonska uvažala iz Amerike surovine, ki jih za svojo vojno industrijo neobhodno potrebuje. Zlasti pa je za Japonsko važen uvoz ameriške nafte.

Številna delegacija nemških gospodarskih strokovnjakov odide 2. avgusta v Moskvo. Govori se, da bo v delegaciji tudi minister Funk.

Kapaciteta ameriških tovarn jekla se je povečala od 56·5% v prejšnjem mesecu na 60% v juliju.

Mogočna zdravilna moč narave
se še posebno izraža v naravni
ROGASKI SLATINI
Rogaška slatina

Tekma držav

na svetovni razstavi v New Yorku

Vsaka velika mednarodna razstava prinaša polno novih tehničnih odkritij in iznajdb ter pomeni zato tudi novo pobudo za napredek tehnike, a tudi gospodarskega življenja. Saj se vse naše današnje gospodarsko življenje brez velikih tehničnih iznajdb nikdar ne bi moglo razviti do sedanje višine. Vsaka velika medn. razstava pa pomeni tudi **najplemenitejše tekmovanje držav,** ker razstavlja vsaka država svoje najboljše izdelke in proizvode in na kar najbolj prikupen način. Že zato smatra vsaka država za potrebno, da se udeleži velikih mednarodnih razstav in da žrtvuje tudi silne milijone, samo da doseže v tej tekmi državi časten uspeh. Vse to velja za vse velike mednarodne razstave, tembolj pa za sedanjo **svetovno razstavo v New Yorku,** ki je ena največjih razstav, kar jih je dosedaj bilo. Tudi naša država razstavlja na njujorški razstavi. Ne moremo tudi iz lahko pojmljivih razlogov postreči z originalnim poročilom o našem oddelku, pa tudi ne s poročilom o njujorški svetovni razstavi sami. Ker pa je razstava velevažna, objavljamo v naslednjem poročilo, kakor ga je objavila »N. Zürcher Zeitung«, zlasti še, ker bi mogli to poročilo nasloviti tudi kot tekmo držav na njujorški svetovni razstavi. Takole se glasi poročilo švicarskega lista:

»60 tujih držav je zastopanih na svetovni razstavi v New Yorku. Skoraj vsa njih poslopja leže okoli mirovnega dvora ter lagune narodov na vzhodnem delu razstavišča. Kdor je enkrat plačal vstopnino (75 centov), more tudi v razmeroma kratkem času napraviti brezplačno **potovanje okoli sveta,** če se seveda odreče temu, da bi nakupil spominčke v paviljonih in jedel v raznih restoranih. Dobro je tudi, če pusti človek pri tem potovanju svoje šolsko zemljepisje doma, ker mu to itak ne bi nič pomagalo. Svet izgleda tu, kakor da bi bil na novo razdeljen med razne narode. En del Švice leži n. pr. med Finsko in Siamom, drugi med Perujem in Nizozemsko. Med Rusijo in Japonsko je Češkoslovaška, Švedska in Turčija sta osamljena otoka, ki ločena od vseh drugih držav plavati v oceanu razstave živil.

Nekatere velike države manjkajo: Nemčija, Kitajska in Španija. Nasprotno pa je oficialno ne več obstoječa **Češkoslovaška** zastopana. Njen paviljon je bil dogotovljen s pomočjo njenih ameriških prijateljev ter je posvečen upanju na ponovno neodvisnost. Je sicer nekoliko prazen in provizoričen, ker so seveda bili mnogi razstavni predmeti zaplenjeni, preden so mogli oditi v Ameriko. Mnogo razstavljenega pa je tudi zasebna last ameriških Čehov.

Najbolj obiskani paviljon je nedvomno **ruski.** Predvsem romajo sem vsi komunisti, pa tudi vsi drugi hočejo izrabiti priliko, da vidijo del tako hvaljene in hkrati tako kritikovane države. Kakor kaže paviljon, je v Sovj. Rusiji vse sijajno. Na zunaj je **ruski paviljon najbolj impozanten od vseh.** Njegov velikanski stolp s kipom vstajajočega delavca, ki ima v dvignjeni roki rdečo zvezdo, moli čez vse, razen čez iglasto piramido ter je tako učinkovit, da so katoliki Amerike nekaj časa grozili z bojkotom, če ne bo postavljen nad rdečo zvezdo krščanski križ. Znotraj in na zunaj je vse v marmorju in prav nič se ni varčevalo, samo da se pokaže, da se živi pod Stalinom visoko. Tu je n. pr. duplikat moskovske postaje podzemne železnice, izdelan iz samega marmorja. V primeri s tem izgleda vsaka druga podzemna železnica v New Yorku, Parizu ali Londonu kakor beraško prometno sredstvo. Najbolj zanimivo pa je to, da navzlic vsem propagandističnim napisom ni v tem paviljonu niti sledu revolucionarnega duha. Vse zgleda tako parvenijsko. Zlasti številne oljnate slike, ki visi na stenah. Nobena kvadratna cola ni mlajša kakor v duhu leta 1880.

Britanski paviljon je morda največji tuji paviljon. V primeri z njegovo velikostjo se v njem zelo malo vidi. Kakor v kaki palači so veliki prazni prostori, v katerih so stenske dekoracije edina vsebina. Tako je ena teh velikih sten dekorirana z reliefno izdelanimi grbi znamenitih plemiških rodbin. (Angleži vedo, kaj imponira Amerikancem!) Spodaj je ena dvorana urejena kot prestolna dvorana. Na mesto prestola pa je pod baldahinom Magna Charta (angleških državljanskih svobočin), dočim po vseh stenah naokoli opisujejo stari pergamenti in slike zgodovino boja za meščanske pravice in svobočine.

Zelo dobro se prezentira **francoski paviljon** s svojo proti laguni obrnjeno fasado s terasami za veliko stekleno fronto. Dobra moderna umetnostna razstava se bori poleg glasbil in drugih stvari za zrak in svetlobo. Najbolje se vidi v tretjem nadstropju. To je velikanska razstava knjig z mizami in stoli, da se more človek vsesti in čitati. Druga dvorana je posvečena francosko-ameriškim odnošajem. Tudi majhen muzej francoskih slogov se vidi, čigar višek je razstava dveh ducatov mojstrskih del iz francoske slikarske šole 19. stoletja.

Samo dobre stvari se morejo povedati **o belgijskem paviljonu.** Najboljše od tega pa so umetnoobrtni izdelki ter Gevaert-razstava fotografičnih povečav.

Hiša Italije je dolga stavba, fronta visokega, v nadstropjih se dvigajočega poslopja, čez katero stalno teko reke vode v simbolični Mare nostrum. Na vrhu je kip Italije. V notranjosti je ta paviljon eden najboljših. Dolga, skoraj **prazna srednja ladja** učinkuje kot izraz samozavesti. Levo in desno se vrste ko stranske kapelice katedrale razstavni oddelki. Od dejanj starega Rima pa do predelave mleka v tekstilno blago je tu skoraj vse zastopano, **tako tudi** veliki model razstave **v Rimu leta** 1942. Vse je urejeno **z dobrim** okusom in z vidnim **smislom za** razstavno **umetnost.**

Skoraj tajinstveno učinkuje **poljski paviljon,** ki kaže tako na znotraj ko na zunaj dober okus. Notranjost je skoraj v poltemi, zrak sanj in preteklosti ga napolnjuje. Preteklost obvlada velik del tega, kar je bilo razstavljeno. Pa tudi iz modernega, n. pr. iz modernih oprem sob, doni teža preteklosti. Način, s katerim obdeluje Poljska isto vprašanje, kakor mi v veliki fotomontaži »Facts about Switzerland«, treba označiti kot vzoren. Izbira velikih imen Poljske se omejuje pri tem na znanost: Kopernik, Smoluchowski, Madame Curie. Visoke ozke steklene plošče, ki tvorijo oster kot s steno, imajo na vrhu sliko, spodaj pa vrezane in naslikane napise in simbole znanosti, dočim so spodaj razstavljeni v vetrinah originalni dokumenti, rokopisi, znanstvene skice in razprave.

Kdor hoče videti sijajno razstavo domačih hišnih izdelkov, si mora ogledati **norveški paviljon.** Naravnost dogodek je, kako sta se tu kmečka umetnost in podeželska obrt (ročne tkanine, lesni in kovinski izdelki itd.) z lahkoto in presenetljivim učinkom prilagodile moderni smeri.

Kdor ima predsodke proti fotomontaži, naj si dobro ogleda **grški paviljon.** Tu najde v neki zgornji dvorani poleg starogrških originalnih kipov in kopij kompozicije, sestavljene iz modernih grških pokrajin, slik mest, antičnih templov in kipov, ki se čudovito ujemajo. Predvsem pa se mora občudovati fotomontaža, ki združuje slike slavnih antičnih glav s sedanjimi ljudskimi tipi, in sicer tako, da postajajo antični kipi skoraj živi, moderni portreti pa še prav posebno kiparski.

Na holandski razstavi so brez dvoma najboljše milijoni tulipanov, ki so jih darovali holandski gojitelji tulipanov razstavi. Odkar so začeli odcvetevati, so parki in vrti razstave mnogo izgubili na svojem sijaju. V nizozemskem paviljonu je najbolj privlačna vzhodno-indijska razstava s svojimi modeli tropičnih plantaž, s svojimi kavčuk in smolo proizvajajočimi rastlinami ter z razstavo začimb.

Kot celota je morda **švedski paviljon najboljši.** Od vseh je tudi najbolj moderen. Kakor v norveški domači hišni obrti, se čuti tudi v švedskem paviljonu pri vsakem koraku odmev stare kmečke kulture, ki se more brez prisiljenosti prestaviti v moderno dobo. Bolj ko kje drugje se čuti v švedskem paviljonu, da je **človek še vedno središče življenja** in da ima vse drugo: surovine, obrt, industrije, znanost in umetnost samo ta namen, da njemu služijo, ne da bi ga zasužnjile. Modernost tega paviljona je v tem, da ima vseskozi človeško lice. Človek se tu dobro počuti in povsod se čuti svetla daljna nordijska pokrajina. Brez vsake direktne turistične propagande dela ta paviljon najbolj učinkovito reklamo za svojo deželo.

——

O **jugoslovanskem oddelku** ni napisal švicarski poročevalec niti besede. Morda zato, ker nima Jugoslavija svojega paviljona, morda pa tudi iz drugih razlogov. Na vsak način pa bi radi slišali, kakšen uspeh ima naš oddelek in če je vsaj pred našimi izseljenci dvignil ugled naše države.

Načrti za modernizacijo državne ceste

Maribor—Fram pri Slov. Bistrici so odobreni in tudi licitacija je že izvršena. Ovira za začetek dela pa je v tem, da se ministrstvo še ni odločilo, ali naj gradi asfaltno cesto ali pa betonsko. Priporočati bi bilo vsekakor, da se odloči za drugo varianto, ki je sicer nekoliko dražja, zato pa traja cesta mnogo desetletij brez vsakega popravila. Državna cesta proti meji do Št. Ilja, ki je bila lani gotova, kaže, da se asfalt pri nas nikakor ne obnese. V hudi vročini se kolesa voz in tudi konjske podkve vdirajo v asfalt in ga kvarijo. Zato je upati, da se bo ministrstvo odločilo za betonsko cestišče in da bo že vendar enkrat dalo nalog, naj se začne z delom.

Zanimiva dražba veleposestva

V ponedeljek je bila na sodišču v Mariboru dražba polovice graščinskega veleposestva grofa Franca Schoenborna v Slivnici. Domena je bila nekdaj izredno velika, v desetletjih pa se je znatno skrčila. Agrarna reforma jo je še bolj okrnila, vendar je ostalo še precej najlepših njiv, travnikov in gozdov s starim zanimivim gradom.

Polovica veleposestva pripada otrokom grofa po pokojni ženi, druga polovica pa je preobremenjena z raznimi starimi terjatvami. Sedaj se je oglasila še hči, ki je poročena z italijanskim grofom Pallavicinijem, pa večinoma stanuje v okolici Novega Sada, kjer ima tudi posestva, in zahteva od očeta en milijon dinarjev. Vse to je dovedlo do dražbe, za katero se je zanimala le hči, zastopana po odvetniku. Polovica veleposestva je cenjena na 1,293.305, vzklicna cena pa je bila 862.203 dinarje. Grofica je izdražila še drugo polovico za vzklicno ceno.

Tu pa se je nepričakovano pojavila težava. Grofica je italijanska državljanka, dasi živi pri nas, zato po veljavnih določilih ne more kupiti nepremičnin v pasu 50 kilometrov vzdolž meje. Sodnik ji je dovolil rok štirih mesecev, da si priskrbi to dovoljenje, sicer bo dražba razveljavljena in razpisana druga.

Živahen tujski promet na Pohorju

Na vzhodnem delu Pohorja je letos zelo živahno. Povsod je polno tujcev, ki ne morejo prehvaliti lepoto kraja in udobnosti v planinskih hotelih in kočah. Vse je zasedeno, sobe so skoraj že vse oddane tudi za ves mesec avgust, tako v Pohorskem domu, v Mariborski koči, v Poštarskem domu itd. Pa tudi na vznožju Pohorja in v Dravski dolini je že skoraj težko dobiti sobe.

Naprodaj je popolno zaposlena opekarna. Pojasnila daje **Kmetska posojilnica v Ljubljani.**

Tvornica celuloze v Vidmu pri Krškem

Novo tvornico celuloze, ki jo je zgradil g. Fran Bonač v Vidmu pri Krškem in ki bo prišla v obrat to jesen, je prevzela v last družba z o. z. Celuloza.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 10. avgusta ponudbe za dobavo elektromotorjev, enopolnih varovalcev in rezervnih patron, raznega elektrotehničnega materiala; do 17. avgusta strojnih in zidnih svetilk.

Direkcija drž. železnic v Beogradu sprejema do 6. avgusta ponudbe za dobavo 550 m³ drv.

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 11. avgusta ponudbe za dobavo tovornega avtomobila za državni rudnik v Kaknju.

Artilerijsko-tehnični zavod mornarice Lepetane sprejema do dne 11. avgusta ponudbe za dobavo podzemnega kabla.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 9. avgusta ponudbe za dobavo kristalne sode, mila za pranje in lizolnega mila, bombaževine za čiščenje, firneža, gorilnega špirata, solne kisline, okretnih klinov, pil, matic ter jelove skorje.

1. oddelek vojnotehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju sprejema do 17. avgusta ponudbe za dobavo univerzalnega stroja za rezanje zavojev; **24. avgusta** smrekovih desk; **15. septembra** kamenega in kovaškega premoga; **dne 18. avgusta** platna, sukanca, klobučine in ščetin.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 7. avgusta ponudbe za dobavo jeklene žice za kape, požarnih konopljenih cevi, sesalnih cevi, električnih žarnic, bencina, lanenega firneža, terpentinskega olja, špirita, sikativa, steklarskega kita, verig za sidro, čebelnega voska; **9. avgusta** zimskih čepic, črnih kravat, pasov za sablje, brodskega kabla in 1000 litrov kisa; **12. avgusta** olja za hladilne stroje, kavčukastih škornjev, vakuum-sesalk z elektromotorjem, železne in medeninaste pločevine, lanene in konopljene jadrenine, platna, vrvice, sukanca, konjske žime, tapetniških gumbov, ročne sesalke, manometrov, admiralitetnega sidra, obročkov in okvirjev iz medi, zastavic za čolne, raznih svetilk, sabelj, opasačev za nože, amonijaka, linoleja, lepila, azbestnih plošč; **do 14. avgusta** prenosnih ventilatorjev, žveplene, ogljikove in dušikove kisline, amonijaka, bombažnih belih rokavic, mila za pranje in sode, kalijevega mila, sveč, lepila za les, mangan-kita, naftalina, salmijaka, lužilnega kamna, raznega usnja in podplatov; **do 16. avgusta** rezervnih delov za avtomobile in dizel-motorje, raznih ščetk, »Vim«-praška, gumenih obročkov, črpalk, vijakov, ležajev, raznih tiskovin; **do 17. avgusta** laka, raznih barv, raznih špiralnih svedrov, dlet, probijačev i. dr.; **12. avgusta** bo licitacija za dobavo kalcijevega karbida.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 16. avgusta ponudbe za dobavo ladijskega bencinskega motorja; **19. avgusta** raznega elektrotehničnega materiala.

Uprava vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do **16. avgusta** ponudbe za dobavo dizellokomotive, strojev za zvijanje in rezanje kartonskih cilindrov; **dne 18. avgusta** raznih brusilnih kamnov; **21. avgusta** dinamo-žice; **dne 22. avgusta** svinčenih vodov; **dne 23. avgusta** raznega električnega materiala.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje dobavo 1000 m (komadov) betonskih cevi, 210/150 mm pr., z direktno pogodbo na dan 9. avgusta t. l. — Pogoji po din 20·— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg štev. 2, I. nadstr., soba štev. 41.

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 8. avgusta ponudbe za dobavo klinastega železa.

Pomorska zrakoplovna šola v Divuljah sprejema do 13. avgusta ponudbe za dobavo raznega orodja, strojev, meril i. dr.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

LICITACIJE

Dne 3. avgusta bo pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za napravo skladišča v Velikih Blokah; **17. avgusta** za instalacijo električne napeljave v Ribnici.

Dne 4. avgusta bo pri Vojnosanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo runske volne; **24. avgusta** čiste konjske žime; **26. avgusta** morske trave; **29. avgusta** lanenega platna.

Dne 5. avgusta bo pri zavodu »Obilićevo«, Kruševac-Obilićevo licitacija za dobavo dušikove kisline; **8. avgusta** kotlov iz aluminija in železa; **17. avgusta** za gradnjo poti do tovarne za maske.

Razpisane so naslednje licitacije za dobavo ovsa za potrebe vojske: **dne 9. avgusta** v intendanturi v Zagrebu; **dne 12. avgusta** v Ljubljani in **dne 16. avgusta** v Osijeku; **dne 12. agvusta** v Banjaluki.

Ustne licitacije za dobavo mesa za potrebe vojaštva bodo: **dne 14. avgusta** v Celju in Škofji Loki; **dne 16. avgusta** v Murski Soboti, Ljubljani in Slovenski Bistrici; **dne 18. avgusta** v Dolnji Lendavi, Mariboru, Ribnici in Bohinjski Beli; **dne 21. avgusta** v Ptuju, Novem mestu, Mojstrani in Železnikih.

Dne 9. avgusta bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo poti k vojnim objektom v Ribnici; **14. avgusta** napravo šupe v vojašnici »Kralja Aleksandra I.« v Ljubljani in **dne 16. avgusta** v Celju.

Dne 10. avgusta bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo lepila v prahu; **14. avgusta** lesenih škatel za cigare; **21. avgusta** bukovih drv ter premoga.

Dne 12. avgusta bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo raznega usnjenega materiala; **14. avgusta** raznih olj za mazanje, firneža, terpentina in sikativa; **16. avgusta** raznih kemikalij.

Dne 18. avgusta bo pri ekonom. oddelku gen. direkcije drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo letne službene in delavske obleke za osebje drž. železnic, cilindrskega olja za pregreto paro; **21. avgusta** električnih aparatov za vsesavanje prahu.

Dne 14. avgusta bo pri **Komandi pomorskega arzenala v Tivtu** licitacija za dobavo lanene, impregnirane in konopljene jadrenine ter raznega platna; **23. avgusta** tekočine in paste za čiščenje kovin ter masti za parkete; **25. avgusta** šamotne opeke in šamotnega prahu.

Dne 21. avgusta bo pri štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo plinskega, turbinskega in motornega olja.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Gospodarski in kulturni napredek Maribora

Vsakdo mora priznati, da je razlika med razvojem Maribora in njegove okolice pred in po vojni silno velika. Dočim je bil Maribor pod staro Avstrijo le neznatno mestece na Spodnjem Štajerskem in so ga smatrali za manj pomembno predmestje Gradca, so se razmere po vojni temeljito spremenile. Maribor je danes drugo največje mesto Slovenije, najvažnejše obmejno mesto Jugoslavije in vrata na Balkan. Dočim je Ljubljana središče upravnih oblastev in trgovine Slovenije, je Maribor središče naglo se razvijajoče industrije v dravski banovini, zlasti pa tekstilne, ki mu je nadela naziv **»jugoslovanski Manchester«**. Krepko je razvita v Mariboru tudi kovinska industrija. S poudarkom moramo omeniti še obrt, ki je v Mariboru na visoki kulturni stopnji, da v marsikaterem pogledu že tekmuje z Ljubljano.

Da pokaže zunanjemu svetu svoj napredek in voljo do dela, in to zlasti tujcu, ki prestopi državno mejo, prireja obdravska prestolnica v prvi polovici avgusta, v takozvani mrtvi sezoni, svoj tradicionalni Mariborski teden. Letošnji, ki bo od 5. do 13. avgusta, je že **osmi.** Mariborski teden ni neke vrste velesejem, dasi ima v marsičem slično obeležje, temveč je **svojstvena prireditev**, ki hoče predvsem opozoriti na Maribor in njegovo divno okolico.

Na **razstavišču v Prešernovi ulici,** ki je bila baš te dni docela tlakovana in po kateri je najlepši dostop na Mariborski teden, je že sedaj izredno živahno. V meščanski in ljudski šoli se urejajo poedine razstave. Razsežno šolsko dvorišče in veselični prostor se pripravljata za dostojen sprejem gostov, ki bodo kakor vsako leto prihiteli od blizu in daleč, da se z domačini vesele našega napredka. Nameščajo se šotori za okrepčila in razvedrila gostov, postavljajo se mize in gradi oder za zabavne gledališke in kabaretne predstave in za koncerte. Ureja se tudi bližnja velika Unionska, sedaj Sokolska dvorana, ker sta obe šolski stavbi letos premajhni za vse razstave. Naši športniki pridno trenirajo, ker so sklenili, da bodo baš letos najbolj pokazali, kako visoko stopnjo je v Mariboru že zavzel šport.

Tudi letošnji Mariborski teden obsega celo vrsto zanimivih **posebnih razstav,** ki bodo povsod zbudile veliko zanimanje. Letos se hoče posebno postaviti **tekstilna industrija,** ki bo zaradi svoje razsežnosti nameščena v Sokolski dvorani. Tu bodo imeli posetniki Mariborskega tedna, zlasti pa naši trgovci, priliko, da spoznajo, kaj vse že proizvaja naša domača tekstilna industrija in v kako odlični kakovosti. Od najpreprostejšega molina, platna in cajga pa do najfinejše svilene tkanine, najboljših cefirjev in izvrstnega sukna bo tu razstavljeno na stotine vzorcev naših tekstilnih tovarn, v katerih je zaposlenih več tisoč pridnih rok.

Pa tudi druga industrijska podjetja bodo častno zastopana, enako tudi naša visokovredna **obrt in trgovina.**

Obiskovalec bo nadalje videl, kako zelo je razvito pri nas **kmetijstvo,** predvsem pa naše **vinarstvo** in **sadjarstvo.** Da se bo vsak obiskovalec z veseljem zglasil tudi **v vinski razstavi,** kjer bo pokusil najboljšo kapljico, ki jo proizvaja Jugoslavija, menda ni treba posebe naglasiti. Da je upravičena zahteva naših **gostilničarjev,** naj se bodoča srednja šola za gostinstvo osnuje baš v Mariboru, bo pokazala **gostinska razstava.** Ni dvoma, da bo posetnik odnesel od te prireditve najboljše vtise, kakor jih je obiskovalec razstav **kuharske umetnosti,** ki jih je priredilo naše gostinstvo zadnja leta in ki se lahko kosajo z inozemstvom.

Naj omenimo še **narodopisno razstavo, razstavo narodnih vezenin** in še prav posebej **jubilejno gledališko razstavo** (saj slavi slovenska Talija v obmejnem Mariboru letos svojo dvajsetletnico). — Končno naj omenimo še **skavtsko razstavo, razstavo malih živali** in številne specialne razstave. Za **zabavo** bodo skrbeli veseli gledališki in kabaretni nastopi, koncerti, športne prireditve itd.

Nekaj posebnega bo letos nudil Mariborski teden posetnikom že ob svoji otvoritvi. V soboto popoldne in v nedeljo dopoldne bo na stadionu športnega kluba »Železničarja« na Tržaški cesti **Festival slovenskih narodnih običajev,** na katerem bo nastopilo deset skupin kmetov in kmetic z Dravskega polja, iz Prekmurja in s Slovenskih goric, potem iz Bele Krajine in končno iz Istre. Sodelovalo bo nad 200 ljudi z lastnimi godbami in v originalnih starih narodnih nošah. V taki pestrosti in tako velikem številu doslej v Jugoslaviji še ni bilo videti narodnih običajev, ki jih je naše prebivalstvo že skoraj popolnoma pozabilo. Zato je tudi razumljivo zanimanje, ki se za ta festival opaža po vsej Sloveniji. Pripravlja se več posebnih vlakov, ki bodo popeljali v Maribor na stotine zunanjih gostov.

Železniška uprava je dovolila za Mariborski teden dvoje znatnih popustov na železnici. Kakor običajno, velja za poset Mariborskega tedna od 1. do 17. avgusta po vsej Jugoslaviji polovična voznina. Ker se pa za Festival pričakuje posebno velika udeležba, je za to prireditev dovolila železnica **četrtinsko vožnjo od 4. do 7. avgusta,** toda samo za potnike iz Slovenije. Poskrbljeno je, da se bodo te ljudske množice spravile pod streho in da se bodo tudi dobro pogostile.

Posetite Maribor, ne bo Vam žal!

Doma in po svetu

Beograjska »Pravda« je objavila vest, da pričakujejo v Zagrebu, da bo sporazum podpisan 3. septembra. »Obzor« pa je objavi te vesti dostavil pripombo, da v Zagrebu nihče nič ne ve o tem datumu.

Ministrski svet je na predlog trgovinskega ministra podpisal uredbo o gospodarskih svetovalcih.

Izšla je nova uredba o odkupu domačega bombaža. Odslej bo določil ceno trgovinski minister v sporazumu s kmetijskim in brez ozira na cene v tujini.

Železniška uprava opozarja vse, da naroče drva in premog do 1. septembra, ko se začne izvoz deželnih pridelkov. Po 1. septembru se bodo vagoni za drva in premog dobili le težko.

Kolektivna pogodba je bila podpisana v Splitu med trgovci in trgovskimi pomočniki. Pogodba se nanaša na plače, delovni čas, bolezenske dopuste, za primer vojaške službe, nagrade za čezurno delo itd.

SUZOR je imel v aprilu 991.809 dinarjev deficita. »Hrvatski dnevnik« zaradi tega ostro napada upravo SUZORja, češ da zapravlja denar. Navaja tudi več primerov ter zahteva, da te primere preišče nadzorna oblast.

Okoli 200 kilometrov mednarodne avtomobilske ceste v Vojvodini je napravljenih ter bo cesta te dni izročena prometu.

Predsednik francoske republike Lebrun je odpotoval v svoj rojstni kraj na letne počitnice.

Guverner Grške banke Grosopulos, ki je bil šele pred 14 dnevi imenovan za guvernerja, je nenadoma umrl.

Bolgarska telegrafska agencija demantira vest, da bo ministrski predsednik Kjuseivanov v kratkem obiskal London in Pariz. Nadalje ugotavlja agencija, da je predsednik sobranja Mušanov bil v Londonu le kot zasebnik in da imajo tudi vse njegove izjave le zasebni značaj.

Vsi turški diplomatski zastopniki v tujini so povabljeni v Ankaro, kjer se bodo na skupnem sestanku z zunanjim ministrom določile smernice turške zunanje politike.

Italijanska vojna mornarica je imela svoje manevre od 25. do 28. julija. Pri manevrih je sodelovalo tudi 408 vojnih letal. Italijansko uradno poročilo o manevrih pravi, da so ti jasno dokazali dominantni položaj Italije v Sredozemlju.

Fašistične »Relazioni Internazionali« pišejo, da velesili osi pač ne bosta pustili, da bi gdansko vprašanje postalo vzrok evropske vojne. Zato naj Poljaki uvidijo, da se Nemčija pravice na Gdansko ne bo odrekla in da pade edino na Poljsko odgovornost za vojno. Ne Italija in ne Nemčija ne odločata o vojni zaradi Gdanska, temveč samo Francija in Anglija, ki dajeta potuho Poljski. Tako fašistični list. Drugi listi pa poročajo, da je sicer Italiji neprijetno, če bi nastala zaradi Gdanska vojna, vendar pa bo ostala Italija v vsakem primeru na strani Nemčije, zlasti sedaj **po ureditvi južnotirolskega vprašanja.**

Praški »Narodni listy« so bili zaradi nekega članka ustavljeni za tri dni. Sedaj pa so bili tudi denarno kaznovani, in sicer najprej z globo enega milijona kron. Na intervencijo ministrskega predsednika Eliaša pa je bila ta globa znižana na 300.000 kron. Denarna kazen pa je le pogojna, če bi list še enkrat bil obsojen zaradi kakega članka. Podobne globe so plačevali listi v časih absolutizma.

Nemške oblasti so prepovedale tirolskim kmetom nošnjo orožja, katero pravico jim je priznala že Marija Terezija. Društvo Južnih Tirolcev v Innsbrucku je bilo razpuščeno, njegovo premoženje pa zaplenjeno.

Na Češkoslovaškem so izšle nove poštne znamke po 50, 60 stotink in po 1 krono. Znamke imajo na vrhu nemški napis »Böhmen und Mähren«, spodaj pa češki napis »Čechy a Morava«. Kasneje bodo izdali podobne znamke tudi za vse druge vrednosti.

Da se prepreči obstrukcija madžarskih narodnih socialistov v parlamentu, je ta sprejel nov poslovnik, s katerim se govornikom zelo skrajšuje čas govora.

Madžarski zunanji minister grof Czaky je imel v Šopronju velik govor, v katerem je naglasil, da ostane Madžarska zvesta politiki osi Rim—Berlin, ker se njeni interesi nikjer ne križajo s politiko osi. Madžarska pa tudi ne more pozabiti onih, ki so ji pomagali v najbolj kritičnih trenutkih. Madžarska hoče živeti v miru s svojimi sosedami in bo delala na to, da se ustvari atmosfera zaupanja.

Tokijska pogajanja med Anglijo in Japonsko bodo skoraj gotovo brezuspešna, ker Anglija nikakor noče pristati na to, da bi odpravila v svojih koncesijah kitajsko valuto in izročila kitajsko srebro iz tiencinskih bank.

Ameriški zunanji minister Hull je izjavil, da bo sklenila washingtonska vlada novo trgovinsko pogodbo z Japonsko le, če bo prej dosežen med obema državama politični sporazum, ki bo varoval načelo odprtih vrat na Daljnem vzhodu.

Na Filipinih so začele ameriške oblasti izdelovati veliko pomorsko oporišče za podmornice.

Sovjetska vlada je v svojem sporu z japonsko vlado zaradi japonskih podjetij na Sahalinu **popustila** ter izjavila, da ne zahteva od japonskih podjetij plačila globe. Napetost med Japonsko in Rusijo je zaradi tega znatno popustila.

Kitajska vlada Čangkajška je dobila od Sovjetske Rusije blagovni kredit v višini 750 milijonov zlatih rubljev, t. j. 150 milijonov zlatih dolarjev.

Splošni beg premožnih Kitajcev in Japoncev se je začel iz Mandžurije, ker je vse prepričano, da se v kratkem začne vojna med Rusijo in Japonsko. Na mongolski meji je po velikih bojih, v katerih je padlo na tisoče vojakov, sicer nastalo zatišje, toda vojne priprave se nadaljujejo z največjo naglico. Japonci so se iz srednje Kitajske umaknili in poslali čete na rusko mejo. Vse najbolj izkušene japonske divizije so sedaj na ruski meji.

Velike konjske dirke na Krškem polju

Po poročilih, ki prihajajo iz Krškega, bodo letošnje konjske dirke v nedeljo 6. avgusta prekašale vse dosedanje. Dirk se udeležijo poleg priznanih dirkačev iz ljutomerskega, brežiškega, šentjernejskega in krškega okraja tudi dirkači iz Ljubljane, Karlovca, Zagreba in celo iz Beograda. Če bo lepo vreme, se obeta, da pride ta dan na Krško polje kakor vsa druga leta na tisoče in tisoče prebivalstva iz bližnje in daljne okolice. Saj so konjske dirke na Krškem polju s tradicionalno kmetsko veselico res nekaj, kar želi videti staro in mlado.

Radio Ljubljana

Četrtek, 3. avgusta: 12.00: Češke pesmi (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Klavirski koncert (prof. M. Lipovšek) — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Deset minut zabave — 19.40: Nac. ura — 20.00: Plošče — 22.10: Slovenščina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30: Plošče — 21.00: Prenos iz Luzerna: Simfonični koncert v okviru mednarodnega glasbenega festivala: Dirigent Arturo Toscanini — vmes okoli 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 4. avgusta: 12.00: Plošče — — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Šramel »Štirje fantje« — 14.00: Napovedi — 19.00: Poročila — 19.30: Kotiček SPD — 19.40: Nac. ura — 20.00: Nikola Cvejič poje hrvaške narodne (plošče) — 20.10: Pravica in dolžnost današnje matere (ga. Angela Vode) — 20.30: Vesel živalski krog VIII. — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče — Konec ob 23. uri.

Izdajatelj »Konzorcij Trgovskega lista«, njegov predstavnik dr. Ivan Piess, urednik Aleksander Železnikar, tiska tiskarna »Merkur«. d. d., njen predstavnik Otmar Mihalek, vsi v Ljubljani.